

Uit de collectie

Penningen van koningin Emma

Door J.P. van 't Sant

Foto's: Paul Carga

In de collectie van het Zeister Historisch Genootschap bevindt zich een groot aantal penningen. Een penning kun je omschrijven als een klein kunstvoorwerp, meestal plat en rond en van metaal. Penningen worden vaak gemaakt ter herinnering aan bepaalde mensen, gebeurtenissen, enz.

6 van de penningen uit de collectie hebben betrekking op koningin Emma.

1.

1. Van deze penning (brons, Ø 60 mm) bezitten we 2 exemplaren, vandaar dat voor- en achterzijde tegelijk kunnen worden afgebeeld. Op de voorzijde een oud portret van koningin Emma. Bijzonder is de manier waarop de afbeelding van de koningin helemaal doorloopt tot onder aan toe en daarbij als het ware de penningrand doorbreekt. De penning is gemaakt door J.J. van

Goor (1874-1956; medailleur)

De achterzijde maakt duidelijk dat deze penning in 1928 ter herinnering aan de 70ste verjaardag van koningin Emma is gemaakt. Fraai zijn de wapens van Nederland en Waldeck-Pyrmont, het vorstendom in Duitsland waar ze werd geboren, met een oranjetak afgebeeld.

2a.

2a. Op de voorzijde van deze penning (brons, Ø 80 mm; ook bekend in goud en zilver met andere diameters) zien we een oud portret van koningin Emma. Ook hier doorbreekt de afbeelding van de koningin de penningrand. Het monogram op de schouder van de koningin is van G.J.W. Rueb (1885-1972, beeldhouwster en medailleuse).

2b.

2b. Op de achterzijde zien we de gelegenheid waaraan de penning herinnert: ze is in 1929 50 jaar in Nederland en het was 50 jaar geleden dat ze met koning Willem III trouwde. De penning werd al in 1928 gemaakt.

3a.

3a. Deze penning (zilver, Ø 38 mm, in plastic cassette ter bescherming van de 'proof'-kwaliteit) herdenkt het feit dat koningin Emma 100 jaar daarvoor bij wet tot voogdes van prinses Wilhelmina werd aangesteld. Alweer een portret van de koningin op oude leeftijd, versterkt door het brilletje dat ze op heeft. Die gevorderde leeftijd heeft niets te maken met het voogdijschap: Ze was 32 jaar toen ze voogdes werd toen koning Willem III overleed in 1890.

3b. De achterzijde vertoont een gekroonde gothische letter E voor Emma.

3b.

alleen de initialen W.S. te zien. Dat staat voor W.J. Schammer (1849-1893; stempelsnijder bij 's Rijks Munt en graveur), die het bekende gouden tientje "met loshangend haar" van koningin Wilhelmina maakte. De lege ovaal suggereert dat de penning bedoeld is voor een prijsuitreiking of dergelijke.

4a.

4a. Op de voorzijde (zilver, Ø 66 mm) een mooi portret van koningin Emma, met op haar hoofd een diadeem met (weduwen-)sluier. Makers zijn B.J.W.M. (Bart) van Hove (1850-1914; beeldhouwer) en J.P.M. Menger (1845-1912; stempelsnijder bij 's Rijks Munt).

5a.

5a. Een minder vaak voorkomende penningvorm, namelijk rechthoekig (brons, 60 x 51 mm). We zien een wat ouder portret van koningin Emma. Maker is J.C. Wienecke (1872-1945; beeldend kunstenaar, medailleur, stempelsnijder bij 's Rijks Munt), die veel munten van koningin Wilhelmina vormgaf.

4b.

4b. Op de achterzijde is een gekroond leeg ovaal te zien, omringd door 2 leeuwen en 2 oranjetakken. Van de maker zijn

5b.

5b. De achterzijde maakt duidelijk dat dit een herdenkingspenning is van de Nederlandsch-Belgische Vereeniging der Medaillievrienden", gesticht in 1901. Het 25-jarig

6a.

6a. De afbeelding van de koningin op deze penning (brons, Ø 50 mm) is dezelfde als die van foto 1. Alleen is de afbeelding hier binnen het omschrift gebleven. Dat omschrift herinnert aan de dood van koningin-moeder Emma in 1934. De initialen achter de rug van de koningin zijn van J.J. van Goor (1874-1956; medailleur).

6b.

6b. Op de achterzijde is een vlag halfstok te zien als teken van rouw. Het omschrift geeft in nogal verheven taal aan dat deze geliefde vorstin betreurd werd door het heel Nederlandse volk.